

YEGAH MUSICOLOGY JOURNAL

HTTP://DERGIPARK.ORG.TR/PUB/YEGAH

e-ISSN: 2792-0178

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi/ Research Article

Geliş Tarihi / Date Received : 01.02.2025

Kabul Tarihi / Date Accepted : 16.03.2025

Yayın Tarihi / Date Published : 27.03.2025

DOI : <https://doi.org/10.51576/ymd.1631311>

e-ISSN : 2792-0178

İntihal/Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism.

SİLİFKE YÖRESİ SES İCRASINDA HAÇERE MOTİFLERİ:**SİLİFKE FOLKLOR EKİBİ ÖRNEĞİ**GÜNDOĞDU, Salih¹**ÖZ**

Silifke yöresi, Anadolu coğrafyası içerisinde zengin folkloruyla önemli bir konumda bulunmaktadır. Yörede yer alan türküler ve halk oyunları, yöresel müziğin karakteristik unsurlarını bünyesinde barındırmaktadır. Yörük Türkmen yaşantısının kültürel öğelere etki ettiği Silifke’de, türkülerle beraber sergilenen oyunların ritmik özellikleri dikkat çekmektedir. Bu özellik, Silifke yöresi türkülerinin ses icrasında işlek bir haçereyi ortaya çıkarmaktadır. Haçere, halk müziği ses icrasının yöresel ve bölgesel olma özelliğini gösteren en kuvvetli kavramlarından biridir. Geleneksel ses icracılığında yumuşak, orta, sert gibi ifadelerle açıklanan haçere kavramının eser içerisinde yapılan gırtlak nağmesi anlamında kullanıldığı bilinmektedir. Seslendirilen haçerelerin nota üzerinde tespit edilmesi, bu bölgede haçere kullanımının hangi motifler ve müzikal unsurlarla oluştuğunu gösterebileceği düşünülmüştür. Ayrıca çalışma, geleneksel ses eğitimi alanındaki araştırmacılara referans bir kaynak olabileceği için önem arz etmektedir. Bu sebeple, TRT Repertuarında yer alan bazı Silifke türkülerinin kaynak kişi sıfatında da yer alan Silifke Folklor Ekibinin 1994 yılında yayınladığı “Turkish Folklor Music” adlı albümünde yer alan usullü

¹ Öğr. Gör., Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, Ses Eğitimi Bölümü, Geleneksel Müzikler Anasanat Dalı, salihgundogdu@mgu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0725-9034>.

ezgilerin içerisinde hançere ile seslendirilen motifler ortaya çıkarılmıştır. Nitel bir çalışma olan bu araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada, hançere motiflerinin ikili aralıkla çoğunlukla inici bir seyir özelliği gösteren basamak notaları şeklinde birbirine benzer motiflerden oluştuğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, tril süslemesi, ikili aralıkta basamak notalarının inici ve çıkıcı seyrinin hançere ile seslendirildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Halk müziği, Silifke yöresi, yörük, ses icrası, hançere.

GLOTTAL PATTERN IN VOICE PERFORMANCE IN SİLİFKE REGION: THE EXAMPLE OF SILIFKE FOLKLORE TEAM

ABSTRACT

The Silifke region is significant in Anatolia due to its rich folklore. The folk songs and dance figures in its repertoire embody the distinctive and characteristic elements of the region's music. In Silifke, where the nomadic Turkmen lifestyle has influenced cultural elements, the rhythmic features of dances performed alongside folk songs are particularly noteworthy. This characteristic contributes to the rapid and fluid glottal in the performance of Silifke folk songs. Glottal Techniques are one of the most prominent concepts reflecting the regional and local nature of folk music vocal performance. In traditional vocal performance, glottal techniques are described using terms such as soft, moderate, or harsh and is known to refer to throat sounds within a piece. It has been considered that identifying these throat sounds in musical notation may help reveal the specific patterns and musical elements shaping usage of glottal techniques in this region. In addition, the study is important as it can be a reference source for researchers in the field of traditional voice education. Therefore, the metered melodies included in the 1994 album Turkish Folklore Music, recorded by the Silifke Folklore Ensemble, which is also listed as a source in the TRT Repertoire, were analyzed. The study identified the patterns performed with glottal in these pieces. Document analysis method was used in this qualitative study. As a result, it was found that glottal patterns primarily consist of stepwise descending notes, often moving down by one or two adjacent scale degrees, forming similar motifs and phrases. Furthermore, it was concluded that the trill and stepwise ascending and descending notes within a second interval were executed using glottal techniques.

Keywords: Folk Music, silifke region, yoruk, voice performance, glottal techniques.

GİRİŞ

Silifke yöresi, halk müziği ses icrasında kendine has karakteristik icra özellikleri göstermektedir. Bu yönüyle halk müziği geleneğinde önemli bir konumda bulunmaktadır. Halk müziği; geleneksel aktarım ile etnik/bölgesel bir temele dayalı, küçük gruplarca icra edilen ve bağlı olduğu toplumu manevi açıdan birbirine bağlayan müzik türü olarak ifade edilmektedir (Titon, 1999: 59). Geleneksel müzik olarak da ifade edilen bu müzik türünün Anadolu'nun her bölgesinde ağız ve hançere başta olmak üzere ezgi, usul, motif, makam vb. açılardan farklılıklar taşıyabilen nitelikleri bulunmaktadır. Bu bağlamda, halk müziği ses icrasının kişisel tavır ve yöresel üslup temelinde şekillenen yönüyle diğer müzik alanlarından farklılaşan özellikler taşıması, bir önceki cümleyle örtüşmektedir. Can Etili, halk müziğinin yöresellik özelliğinin çeşitlilikle bağlantısını şu cümlelerle açıklamıştır: *“Bilindiği üzere halk müziğinin en büyük özelliği yöresel olmasıdır. Bu özellik aynı zamanda halk müziğinin zenginliğine ve çok çeşitliliğine de kaynaklık etmektedir. Yurdun çeşitli yörelerinde var olan bu çeşitliliğin ve zenginliğin en önemli taşıyıcıları ve kaynağı mahalli sanatçılar ve ozanlardır”* (Etili, 2001:1). Büyükyıldız (2015: 112), bu ifadelere eklemeye yapar nitelikte, Orta Asya'dan Anadolu'ya gelen boy ve aşiretlerin müzikal öğelerinin Anadolu'da var olan kültürlerle etkileşim içine girerek daha da zenginleştiğini ve her yörede icra anlayışının farklı olduğunu ifade etmiştir. Bu değerlendirmelerden sonra, Silifke yöresi ve bu bölgedeki Yörük Türkmenlerinin Anadolu kültürünü zenginleştiren değerlerden olduğunun ifade edilmesi gerekmektedir. Hem türküleri hem de halk oyunları çeşitliliğiyle kültürel zenginliğini ortaya koyan Silifke'nin yöresel ve bölgesel açıdan karakteristik icra şekli açıkça görülmektedir. Seslendirilen türküler içerisindeki müzikal unsurlar ve halk oyunları figürleri bu karakteristik icra şeklinin öznesi konumundadır. Nitekim, Silifke yöresi türkülerinde yer alan hançere kullanımı bahsettiğimiz karakteristik yapıyı temsil etmektedir. Ancak hançere tek başına özgün bir anlam ifade etmemektedir. Hançerenin icrada nasıl kullanıldığı ve icraya ne şekilde yansıtıldığı asıl önemli olan konudur. Silifke yöresi türkülerinde kıvrak, seri ve işlek hançere icrası onu özgün kılan unsurlar arasındadır. Haşhaş, İmik ve Gündeşli (2016: 4)'ye göre; Silifke türkülerinin icrasındaki zorluk ve bazı müzikal özellikleri onu başka türlerden ayırarak ustalık gerektiren icralar arasına dâhil etmektedir. Bu sebeple Silifke türkülerinde yer alan hançere kullanımlarının tespit edilmesi, bu bölgenin ses icrasındaki en değerli özelliğinin hangi şekilde oluştuğunu ve icrayı nasıl etkilediğini ortaya çıkarabilecektir.

Silifke Yöresi Folkloruna Kısa Bir Bakış

Silifke², Yörük Türkmen kültürünün izlerini taşıyan bir bölge olma özelliği göstermektedir (Demir ve Bakar, 2014: 116). Bölgenin coğrafi yapısı ve tarihi geçmişinden ötürü zengin bir folklorla sahip olduğu bilinmektedir (Erol, 2012: 15). Bu zenginliğe bir örnek olarak, yörüklerin doğal yaşayış şekliyle yaylaya çıkarken nişan atma, güreş yarışları gibi etkinliklerde bulunmaları verilebilmektedir (Boratav, 1997: 218). Ek olarak kültürel çeşitliliğe halk oyunları da örnek gösterilebilir. Yörede halk oyunları hemen hemen her yerde icra edilmekte; hatta yarışma ve gösterilerle insanlar keyifli zaman geçirerek bu eğlenceli ortamlarda bulunmaktadır (Bali, 2017: 85). Silifke halk oyunları ve türkülerinin önemi ile alakalı Nasrattınoğlu'nun şu sözleri önem arz etmektedir:

“Yurt dışındaki halk müziği yarışmalarında, yabancıların başını döndüren halk oyunlarımızın başında Silifke Halk Oyunları gelmektedir. Bilindiği gibi, Silifke oyunlarının en önemli özelliği türkü eşliğinde oynanmakta oluşudur. Bu itibarla, Silifke Halk Oyunları ya da Silifke Türküleri söz konusu olduğunda, ayrı ayrı değil birlikte mütalaa edilmesinde yarar vardır” (Nasrattınoğlu, 1987: 18).

Nasrattınoğlu'nun ifade ettiği üzere, Silifke oyunlarının türkü eşliğinde oynanması karakteristik bir özellik olarak görülmektedir. Silifke'nin Yoğurdu, Yayla Yolları, Portakal Zeybeği gibi eserler oyunlu ve sözlü eserler olarak örnek gösterilebilir.

Silifke Halk Oyunlarının bu denli tanınırlık kazanmasında Silifke Müzik ve Folklor Derneği'nin payı büyük olmuştur. Dernek ekibinin disiplinli çalışmaları ve Silifke oyunlarının sahnelenecek düzeye getirilmesi sonucunda dünyanın önemli festivallerinde başarılar elde edilmiştir (Nasrattınoğlu, 1987: 18). Silifke Halk Oyunları söz ve figürleri Yörük Türkmen kültür yaşamını yansıtmaktadır (Ağcalar, 2009: 27). Oyunlarda Yörük Türkmenlerin konar-göçer hayatı ve yayla kültürünün izleri görülmekte olup; hayvanların bazı hareketlerine benzeyen figürlere rastlanmaktadır (Algı ve Apaydın, 2018: 124).

Silifke Türküleri; Oturak Havaları, Oyun Havaları ve Zeybekler ile üç takıma ayrılmaktadır (Nasrattınoğlu, 1987: 19). Özellikle ezgi-ritim yapılarının kıvrak oluşunun Silifke yöresinin karakteristik özelliğini oluşturduğunu söylemek yerinde olacaktır. Ezgi ve ritim yapılarının kıvraklığı denildiğinde akla ilk olarak kaşık oyunları gelmektedir. Kaşık oyununa eşlik eden türkülerin sözlü olması önemli bir özelliktir. Kadın erkek birlikte oynanabilen bu oyun, erkek ve kadınların ayrı olarak toplandığı ortamlarda da icra edilebilmektedir (Bali, 2017: 86). Ayrıca

---

² Silifke yöresinin çoğu eski kaynaktaki Taşeli yöresi olarak adlandırıldığı ve bu adlandırmanın Silifke, Mut ve Anamur çevresini işaret etmede kullanıldığı bilinmektedir (Gerekten, 2021: 224; Camgöz, 2011: 5).

kadınların tek başına oynadığı oyunlar; Kızlar Zeybeği, İnce Çayır ve Silifke Çiftetellisi olurken, kadın ve erkeğin birlikte icra ettikleri oyunlar ise Mengi ve Semah, Halay, Türkmen Kızı, Yayla Yolları, Keklik şeklindedir (Can, 2017: 59-62).

Silifke yöresinde kullanılan çalgılar; klarnet, keman, bağlama, kaşık, kemane ve koltuk davulu olarak bilinmektedir. Türkülerde ise 2/4, 4/4 ve 9/8 yaygınlık göstermektedir (Erol, 2012: 16).

Görüldüğü üzere, Silifke yöresinin kendine has karakteristik yapısının oluşmasında Yörük Türkmen kültürünün yaşam şekillerinin önemli payının olduğu ve bunun yöre müziği ile halk oyunlarına da yansıdığı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, yöre müziğinin ritmik kıvraklığının ses icrasına yansması doğal bir özellik olarak değerlendirilebilir. Zira, oyun havalarının sözlü türkülerle birlikte icra edilmesi sebebiyle eser tempolarının hızlı olması, ses icrasındaki ezgi motiflerinin seri ve kıvrak hançere özellikleri göstermesini sağlamaktadır. Dolayısıyla Silifke yöresi ses icrasında görülen hançere kullanımlarının tespiti, ele alınması gereken önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hançere Kavramı ve Geleneksel Ses İcracılığındaki Anlamı

Kelime anlamı olarak “gırtlak” (larinks) anlamına gelen hançere (Devellioğlu, 2013: 372), geleneksel ses icrasında yetkinlik belirten önemli bir kavramdır. Larinksin ayrıca solunum, fonasyon, yutma ve alt havayollarını muhafaza etme görevi bulunmaktadır (Sasaki, Driscoll, Gracco, akt. Töreyn, 2021: 91). Theodore Dimon, “Anatomy Of The Voice (Sesin Anatomisi)” adlı kitabında larinksin ses üretme işlevini şu şekilde açıklamaktadır:

“...Basit bir ifadeyle, larinks, soluk borusunun tepesinde bulunan bir kapakçıktır. Bu kapakçık, birbirinden uzaklaşabilen veya yakınlaşabilen iki kastan veya kas kıvrımlarından oluşur. Normal nefes aldığımızda, iki kas kıvrımı birbirinden uzaklaşır ve hava geçecek şekilde kapak açılır; yiyecekleri yuttuğumuzda veya nefesimizi tuttuğumuzda, kas kıvrımları birleşerek kapak kapatılır, böylece yiyecek ve su hava yoluna giremez. Bu kapak, ayrıca üçüncü bir işleve sahiptir. Ses üretmek istediğimizde kas kıvrımları yutkunma esnasındaki kadar sıkı bir şekilde değil, ancak solunan hava aralarından geçerken titreşime izin verecek kadar gevşek bir şekilde yan yana gelir. Kas kıvrımları, hava akımı tarafından harekete geçirilirler ve titremeye başlarlar, oluşan ses dalgaları larinksin üstündeki boşlukta yankılanır, böylece insan sesi tam olarak şekillenmiş olur” (Dimon, 2021, 25).

Hançere, geleneksel ses icrasında “orta sert, sert, yumuşak, kıvrak, seri, hızlı, sade, kuvvetli, keskin” gibi ifadelerle de kullanılmaktadır (Gündoğdu, 2024: 82; Kaplan, 2022: 67). Hançere, halk müziğinin yöresel ve bölgesel olması sebebiyle otantik icrayı yansıtan en önemli özellikler arasındadır (Karadayı, 2021: 22). Anadolu coğrafyası ses icrasında hançere kullanımının karakteristik özellik gösterdiği başlıca bölgeler arasında İç Anadolu ve Doğu Karadeniz bölgeleri de örnek olarak gösterilebilir (Gündoğdu, 2024: 81).

Türkü icra etmede hançere teknikleri; kültür, müzik, dil ve toplum etrafında bir düzen içerisinde titizlikle çalışılması gereken bir konudur (Dumlupınar, 2022: 15). Hançere kavramının bir beğeni ölçütü olması ile ilgili, “gırtlak yapma, gırtlak nağmesi” şeklinde ifadeler kullanılmaktadır (Uslu ve Doğrusöz, 2021: 1109). Geleneksel icradaki hançere kavramının Klasik Türk Müziğindeki önemi ile ilgili Serda Türkel Oter’in şu ifadeleri de önemlidir:

“Yaygın olarak gırtlak ve larinks olarak da karşımıza çıkan hançere, esasında nefes borusunun en üst parçasını oluşturan ve ses çıkmasını sağlayan bir organdır. Esnek kıkırdak dokulardan meydana gelmesi ve hareket etmesi, Türk Musikisi ses eğitimi sisteminde önem kazanmasının esas nedenidir. Tamamen hançereye dayalı bir icraya sahip olan Türk Musikisinde, özellikle değişik nota tartımları ve küçük nota birimleriyle bestelenmiş eserleri icra etmede fayda sağlayan hançere, çok oynak bir organ olması sebebiyle Türk Musikisine uyum sağlamaktadır” (Türkel Oter, 2013: 5).

Geleneksel ses icrasında hançere; mordan, tril, vibrato, çarpma gibi süslemeler ile nüans anlamı içeren vurgu, durgu, artikülasyon yapılarının ses tellerinde uygulanması anlamına da gelmektedir (Etili Ökten, akt. Uslu ve Doğrusöz, 2021: 1110). Örneğin, halk müziğinde tril süslemesi denince akla gelen “sürmeli çeşitlemeleri” ve bu çeşitlemelerin ses icrasındaki hançere kullanım özellikleri Etili’nin görüşlerini destekler durumdadır. Nitekim sürmeli mızrap kalıbının ses icrasındaki hançere kullanımının bağlamaya aksettirilmesi sureti ile oluştuğu düşünülmektedir (Emnalar, 1998: 588). Bir diğer örnek ise, Yörük Türkmenlerinin boğaz çalma geleneğinin üç telli sazda “parmak vurma” tekniğine yansımadır (Aydın, 2022: 47). Geleneksel ses icrasındaki teknik özelliklerin bağlama ve diğer halk müziği enstrümanlarına yansımış olması, müziğin taklit yönü ile geliştiği düşünüldüğünde gayet olası bir durum olarak düşünülebilir.³

Hançere, icra edilen eserin süsleme ve nüans anlayışı bakımından zenginleşmesini sağlayan önemli unsurlardandır. Ek olarak, yöresel üslup ya da kişisel tavrı ortaya çıkarabilen bir icra şeklidir. Bazı bölgelerde seri ve kıvrak hançere yapıları baskın olarak görülürken, bazılarında hançere yapıları daha yumuşak ve sade olabilmektedir (Gündoğdu, 2024: 82). Örneğin çalışmanın ana konusu Silifke türkülerine bakıldığında; oldukça seri, işlek ve kıvrak hançere özellikleri görülmektedir. Oyun havalarıyla söylenen Silifke türkülerinin hızlı bir tempoda icra edilmesi sebebiyle, ezgi motiflerinin seri biçimde hançere özelliğiyle seslendirilmesi gerekmektedir.

Silifke yöresinde oyun havaları dışında serbest ritimli eserler de bulunmaktadır. Hatta bazı oyunlu türkülerin başında serbest bir ritim bulunmakta olup; devamında usullü ezgi söylenmektedir.

---

³ “İnsanın doğa seslerini kendi sesinde yansıtmaya çalışmasıyla ilk ezgiler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu seslerin ortaya çıkışıyla ona benzeyen çeşitli objeler yapmaya çalışmışlardır. Böylelikle ilk çalgılar meydana gelmiş ve insanoğlu bu çalgıları insan sesine en yakın ses verecek şekilde geliştirmeye uğraşmıştır” (Yamaner, 2018: 4).

“Keklik” adlı eser buna örnek verilebilir. Bu da Silifke’de karma hava⁴ olarak ifade edilen eserlerin bulunduğunu göstermektedir. Ayrıca sadece oyun türkülerinde seri hançere özelliği olmadığı; oyunu olmayan ya da görece daha ağır bir ritimde olan türkülerde de aynı hançere özelliklerinin görüldüğü anlaşılmaktadır. “Çiçekler İçinde Menevşe Baştır” ve “Her Sabah Her Seher Gel Geç Buradan” türküleri bunlardan sadece ikisidir.

İlgili Araştırmalar

İnanıcı (2017), “Bağlama Eğitiminde Yöresel Tavrıların Öğretimine Yönelik Bir Model Önerisi” adlı doktora tez çalışmasında, Silifke tavrının öğretimine yönelik yazılan alıştırmaların, lisans düzeyinde eğitim gören bağlama öğrencilerinin Silifke tavrı ve türkülerini icra etme düzeyleri üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmanın Silifke türkülerini temel alan bir performans araştırması olması dolayısıyla, yöre müziğinin karakteristik özelliklerini anlama açısından bu çalışmayla ilgisi bulunmaktadır.

Bali (2017), “Halk Oyunları Üzerine Halkbilimsel Bir Araştırma: Mersin İli Silifke İlçesi Örneği” adlı çalışmasında Silifke Halk Oyunları ile ilgili gelenekten gelen bilgiler ve halkbilim araştırmacıları görüşlerine yer vermiştir. Ayrıca Silifke halk oyunlarının icra biçimi, kadın-erkek oyunları ve oyun ortamları gibi örnekleri dokuz adet halk oyunu üzerinden tespit ederek açıklamıştır. Bali (2017)’nin araştırmasının, halk oyunlarının kıvrak ve dinamik oluşunun ses icrasına yansması yönünü anlamlandırma açısından bu çalışmayla ilgisi bulunmaktadır.

Yeşilce (2023), “Silifke Yöresinde Klarnet ile İcra Edilen Beş Halk Oyunu Ezgisinin Dilsiz Kavala Uyarlanması” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, Silifke yöresinde icra edilen türkülerin bölgede yaygın olan klarnet çalgısından dilsiz kavala aktarılmasını hedeflemiştir. Yeşilce (2023)’nin araştırmasının, tıpkı ses icrasında olduğu gibi ikili aralıkların kaval icrasında da kullanımını ifade ederek Silifke halk oyunu ezgilerinden uyarlama örnekleri vermesi sebebiyle bu çalışmayla ilgisi bulunmaktadır.

Haşhaş, İmik ve Gündeşli (2016), “Evaluating Folk Songs of Silifke Region in terms of Their Tempo Characteristics” adlı çalışmalarında TRT repertuarında yer alan Silifke türkülerinin notalarını usul ve nota-icra farklılığı açısından değerlendirmişlerdir. Araştırmanın nota-icra

---

⁴ Serbest ritimli ve usullü kısımları bulunan türküler karma hava olarak nitelendirilmektedir. Bu türkülerde çoğunlukla saz kısmı usullü, söz kısmı ise serbest ritimlidir. Bazen söz kısımları hem serbest ritimli hem de usullü bir özellik gösterebilir.

farklılığı konusunda olması dolayısıyla, Silifke türkülerindeki hançere motiflerinin notaya alındığı bu çalışmayla ilgisi bulunmaktadır.

Problem ve Alt Problemler

Silifke türkülerinde yer alan seri ve işlek hançerelerin incelenmiş olduğu bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma, Silifke türkülerinde yer alan ve gırtlak ile icra edilen hançere motiflerini tespit ederek ses icrası özelinde literatüre bir katkı sunma amacı taşımaktadır. Ayrıca geleneksel ses icracılığında önemli bir yeri olan hançere kavramının Silifke yöresi odaklı incelenmesinin diğer bölgeler için yapılacak ses icrası çalışmalarına örnek teşkil edebileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın problem cümlesi oluşturulurken, Silifke yöresi usullü eserlerinde yer alan hançere kullanımının hangi motif ve süslemelerle ortaya çıktığı fikri temel alınmıştır. Araştırmanın ana problemi, “Silifke yöresinde icra edilen usullü eserlerin hançere kullanımı nasıldır?” şeklinde değerlendirilmiştir.

Çalışmanın alt problemleri ise şöyledir:

1. Silifke yöresinde icra edilen usullü ezgilerin hançere motifleri ne şekildedir?
2. Silifke yöresinde icra edilen usullü ezgilerin hançere motiflerinin süsleme özellikleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Araştırma, nitel bir çalışma olup doküman analizi yöntemiyle hazırlanmıştır. Doküman analizi, hazırda var olan kayıtların ve belgelerin ışığında veri toplamak anlamına gelmektedir (Karasar, 2020: 229). Doküman analizinde taranan kaynaklar; ses kayıt cihazları, cd, film, video, fotoğraf, plak vd. gibi kalıntılar olarak ifade edilebilmektedir (Karasar, 2020: 229). Çalışmada doküman analizinin tercih edilmesindeki sebep, geniş zamana yayılabilen bir analiz sağlaması, geniş örneklem oluşturabilmesi ve maliyetin bazı tekniklere göre daha uygun olmasıdır (Kısa, 2020: 132).

Örneklem

Halk müziği geleneğinin aktarımı ve icrasında “kaynak kişi” sıfatında yer alan icracıların bulunduğu bilinmektedir. Kaynak kişi, geleneksel halk ezgilerini icra edip aktarma vasfı bulunan

ve geleneğin özünü yansıttığı düşünülen bir profildir (Gündoğdu, 2025: 111). Kaynak kişi kavramı genellikle bireysel bir icracıyı tanımlıyor olsa da bazen bir topluluğu da ifade edebilmektedir. TRT-THM Müzik Dairesi Yayınları'nın notalarında görülen ve türkünün kimden alındığı başlığının altında yer alan kaynak kişiler buna örnek olarak verilebilir. Notalarda görülen kaynak kişi bazen bir, bazen birden fazla kişiyi ya da bir topluluğu göstermektedir.

Bu çalışmada, yöresel müziğin otantik yapısının bulunabildiği en doğru profil olabileceği düşünülen kaynak kişi icralarıyla Silifke türkülerinin hançere unsurlarının tespiti amaçlanmış ve incelenecek eserlerin belirlenmesinde ölçüt örneklem tercih edilmiştir. Ölçüt örneklem anlayışında, önceden belirlenen bir dizi ölçütü karşılayan tüm durumlar çalışılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 122). İfade edilen ölçüt, araştırmacı tarafından ortaya konulabilir veya önceden hazırlanan bir ölçüt de kullanılabilir. Araştırmadaki ölçüt, Silifke Folklor Ekibinin albümünde yer alan usullü eserlerin içerisinde kıvrak ve seri hançere unsurlarının bulunması şeklinde belirlenmiştir.

Bu araştırmada, araştırmacı tarafından doküman analizi tekniğiyle oluşturulan bir veri toplama aracı ortaya konulmuştur. Bu araçla türkülerin ölçü, usul, ses genliği, seslendirilen tonu, bireysel-toplu icra durumu gibi özelliklerini belirlemede kullanılan tablo ile hançerelerin performans içindeki konumları belirlenmiştir. Tablo içerisinde ise, belirlenen eserler hakkında teorik ve performans temelli bilgiler yer almaktadır.

Eserlere İlişkin Bilgiler						
Eser Adı	TRT Rep. No.	Rep. Ölçü Sayısı	Usulü	Ses Genliği	Seslendirildiği Ton	Bireysel – Toplu İcra Durumu
Silifke'nin Yoğurdu	1657	2/4	Nim Sofyan	9 Ses	F#	B
Kerem	3134	2/4	Nim Sofyan	12 Ses	E	B - T
Anamur Yolları	913	2/4	Nim Sofyan	9 Ses	F#	B - T
Bitti mi?	-	-	Nim Sofyan	9 Ses	A	B
Çaya	1917	9/8	Aksak	9 Ses	D	B - T

Vardım						
Tımbıllı	145	4/4	Sofyan	9 Ses	E	B - T
Silifke Koşması	-	-	Sofyan	12 Ses	D	B - T
Yayla Yolları	2358	4/4	Sofyan	10 Ses	E	B - T
Tek Zeybek	-	-	Aksak	9 Ses	E	B
Portakal Zeybeği	1480	9/8	Aksak	8 Ses	G	B

Tablo 1. Örnekleme İlişkin Bilgiler.

Eserler içerisindeki ses genliği ortalama 9,6 tam ses aralığıdır. Eserlerin bireysel veya toplu olarak icra edilme durumuna bakıldığında; bireysel icra %40, bireysel ve toplu icra %60 ve toplu icra %0 şeklinde görülmektedir. Eserlerin bireysel ve toplu icra edilme ortalaması 1,6 olup, bu şekilde icra edilen eserler daha fazla ve standart sapması 0.49'dur. Ayrıca icra durumu fazla değişken olmayıp genellikle B-T şeklindedir. Örnekleme yer alan eserlerin usulü %40 Nim Sofyan, %30 Aksak ve Sofyan şeklindedir. Ortalama usul değeri 1,9'dur. Eserlerin seslendirildiği tonlar, %40 E (Mi), %20 F# (Fa Diyez) ve D (Re), %10 G (Sol) ve A (La)'dır. En çok kullanılan ton %40 ile E (Mi)'dir. Eserlerde en çok kullanılan ölçü sayıları 2/4 (%37,5) ve 4/4 (%37,5) şeklindedir.

Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecinde, ilk olarak Silifke yöresi folklor ekibinin 1994 yılında Coşkun Plak Ltd. Şti aracılığıyla çıkarmış olduğu Turkish Folklor Music adlı albümdeki on beş eser arasından usullü türküler tespit edilmiştir. Bu türküler, dinleme yoluyla deşifre edilmiştir. Sonrasında çalışmanın ana konusu olan hançere kavramına bağlı olarak işitsel ses kaydından hareketle hançereyle seslendirilen motifler tespit edilmiştir. Tespit edilen hançere motif unsurları notaya alınmıştır. Bu motif unsurları notaya alındıktan sonra betimsel olarak yorumlanmış ve hançere özellikleri ortaya çıkarılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizinde Gündoğdu (2024: 3)'nun, işitsel kayıt arşivlerinin taranması, ayrıştırılması ve seçilmesi yöntemi ile ilgili önerdiği; işitsel kaydın net anlaşılabilirliği, ses icrası niteliğinin ileri seviyede olması, kaynak kişinin sesinin sağlıklı bir biçimde analiz edilebilecek düzeyde olması kriterleri benimsenmiştir. İşitsel analiz de denilen bu yöntemde, hançere odaklı dinleme yapılmış ve gerekli tespitler yapıldıktan sonra notasyon kısmına geçilmiştir. Eserlerin analizi, işitsel kayıttan dinlenerek hançereyle seslendirilen kısımların tespit edilmesi ve notaya alınmasıyla gerçekleşmiştir. Ayrıca bu kriterler, çalışmanın Silifke türkülerinde gırtlak ile icra edilen hançere motiflerini tespit etme amacı taşıması ve ses kayıt arşivlerinin kaynak kişi sıfatı taşıyan kişilerden seçilmesi yöntemi nedeniyle tercih edilmiştir. Bu bilgiler ışığında tercih edilen eserler, hançere özelliklerinin tespit edilmesi amacıyla notaya alınmış ve analiz edilerek yorumlanmıştır.

Hançere icrasında, mordan ve tril süslemelerinin kullanımı yaygındır (Ayyıldız, 2020: 1314). Fakat hançerenin her durumda süsleme ile seslendirilmesi şart olmayıp, süsleme içermeyen bir motif ve cümle hançere ile seslendirilebilir (Gündoğdu, 2024: 97). Hançere kullanımının süsleme ile icra edilmesi durumunda nota yazımında alternatif bir yöntem başvurulmaktadır. Ayyıldız ve Gündoğdu (2021)'nin çalışmalarında önermiş oldukları süsleme uygulamaları nota değeri gösteren çentik ve süsleme sembolleri ile ifade edilmektedir.

Çentik Değerleri

/   //   ///   ////
8'lik   16'lik   32'lik   64'lük

Nota 1. Nota değerini gösteren çentik kullanımı (Gündoğdu, 2024: 7).

Çalışmada tercih edilen bu nota yazım şeklinin karmaşık süsleme uygulamalarını nota üzerinde daha sade göstermiş olduğu söylenebilir.

a)		
b)		
c)		

Nota 2. Süslemelerin sembollerle gösterimi ve açık yazımda karşılıkları

Geçerlik ve Güvenirlik

Bu çalışmada, hançere ile icra edilen motiflerin belirlenmesinden sonra, alanlarında çalışan iki doçent derecesine sahip akademisyenden oluşan uzman grubuna kontrol sağlanmış ve akabinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Alan uzmanlarının araştırmaya katılımı gönüllülük esasında dayalıdır. Görüş alınma durumu, notaya alınan hançere unsurlarının doğruluğunu teyit etmek adına tercih edilmiştir. Geri dönüşler sonrasında gerekli düzenlemeler yapılarak hançere motiflerinin notasyonu yenilenmiş ve çalışmanın son haline ulaşılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, Silifke Folklor Ekibinin 1994 yılında yayınladığı “Turkish Folklor Music (Silifke Folklor Ekibi)” adlı albümde bulunan türkülerde yer alan hançere motifleri notaya alınarak tespit edilmiş ve yorumlanmıştır.

1. Hançere Motifi: Nota 3’te, hançereyle söylenen motiflerin basamak notalar şeklinde sıralı ve birbirine bağlı seri bir biçimde işlenerek icra edildiği görülmektedir. Ek olarak hançereyle tril süslemesi yapılmaktadır. Genel olarak inici özellik gösteren bu kısımda, çıkıcı-inici bir motif sonrasında inici bir hançere motifi de ortaya çıkmaktadır. Bu da teknik olarak sesin kontrolünün sağlanması açısından zor bir icra özelliği ortaya çıkarmaktadır.⁵

⁵ Silifke türkülerinin icrasındaki hançere unsurlarının bir egzersiz mahiyetinde kullanılabilirliği konusunun araştırmacılar açısından değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Nota 3. Silifke'nin Yoğurdu adlı eserde yer alan 1. hançere motifi⁶.

2. Hançere Motifi: Nota 4'te ikili aralıkların birbirine bağlı ve işlenerek icra edildiği görülmektedir. Farklı perdeler üzerindeki benzer motifler, hançereyle icra edilmek suretiyle söylenmektedir. Ayrıca hançere kullanımlarının genellikle farklı bir tartım kalıbıyla seslendirilmesi de dikkat çekicidir. Nota, hançere ile icra edilen ritmik kalıpların çeşitliliğine vurgu yapar niteliktedir.

Nota 4. Silifke'nin Yoğurdu adlı eserde yer alan 2. hançere motifi⁷.

3. Hançere Motifi: Nota 5'te, çıkıcı-inici bir seyirde olan motifin inici kısmında Nota 1 ve Nota 2'deki gibi ikili aralıklarla hançere özelliği gösterdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca notadaki hançere kullanımının ses ile yapılan gam çalışmasını andırdığı ifade edilebilir. İnici kısma başladığı andan itibaren ikili aralıklarla karar sesine varılması dikkat çekmektedir. Böylelikle hançere kullanımının inici seyirde daha sık tercih edildiği söylenebilir.

Nota 5. Silifke'nin Yoğurdu adlı eserde yer alan 3. hançere motifi⁸.

4. Hançere Motifi: Nota 6'da birbirinden farklı ve oldukça çeşitli tartım kalıplarının inici bir şekilde icra edildiği görülmektedir. 32'lik, 64'lük ve farklı üçleme değerlerinde seslendirilen motiflerin hızlı hançere özelliği gösterdiği ve bu yönüyle icranın teknik olarak üst düzey yetkinlik gerektirdiği

⁶ https://youtu.be/Fs7YJnjA6uo?si=7rEB65omz_5Br4BS 0:29 – 0:35 arası.

⁷ https://youtu.be/Fs7YJnjA6uo?si=7rEB65omz_5Br4BS 0:40 – 0:43 arası

⁸ https://youtu.be/Fs7YJnjA6uo?si=7rEB65omz_5Br4BS 0:48 – 0:51 arası

anlaşılmaktadır.

SE RİN YA__ Y LA__

LA RA__ ÇIK MI__ Ş A__ YA__

Nota 6. Kerem adlı eserde yer alan hançere motifi⁹

5. Hançere Motifi: Nota 7’de, ikili aralıkların inici şekilde ve hançereyle seslendirildiği bir motif görülmektedir. Silifke türkülerine genel olarak bakıldığında, makamları farklı olsa da hançereyle icra edilen motiflerin benzerlik taşıdığı ortaya çıkmaktadır. Benzer bir müzik cümlesi Nota 5’te görülmektedir.

YAR YA__

YA__ R YA__ RA__ MA N

Nota 7. Anamur Yolları adlı eserde yer alan hançere motifi¹⁰

6. Hançere Motifi: Nota 8’de ikili inici aralıkların farklı perdelere kalarak inici özellik gösterdiği ve karar sesine vardığı görülmektedir. Ayrıca bu örnekte inici ikili aralıkla yapılan hançereden sonra belirli bir perdede asma karar ya da kararda kalınması da dikkat çekmektedir.

E__ Lİ__

N

Nota 8. Bitti mi adlı eserde yer alan hançere motifi¹¹

⁹ <https://youtu.be/2knLya6AuAs?si=fHX5ovLg69mWtXn8> 0.50 – 0.57 arası.

¹⁰ <https://youtu.be/GOIAHR6wR3c?si=HWVaUOuEWCTy8scs> 0.25 – 0.28 arası.

¹¹ <https://youtu.be/URBXAh7Xouk?si=ElQW29RY0T9qpFfM> 0.25 – 0.28 arası.

10. Hançere Motifi: Nota 12’de inici ve ikili aralıkların tril süslemesiyle oluşturduğu bir hançere kullanımı görülmektedir. Bu kısımda, hançere kullanımının sadece tril süslemesinde değil, devamında da sürdüğü ifade edilebilir.

Nota 12. Timbıllı adlı eserde yer alan hançere motifi¹⁵

11. Hançere Motifi: Nota 13’te hançereler mordan ve tril süslemesi ile vurgulanarak icra edilmektedir. Mordan ve tril süslemesinin art arda icra edildiği kısımlarda ezginin soru-cevap özelliği gösterdiği ve hançere bakımından orta sertlikte bir icra ortaya çıktığı söylenebilir.

Nota 13. Timbıllı adlı eserde yer alan 2. hançere motifi¹⁶.

12. Hançere Motifi: Nota 14’te karar sesine doğru inici seyirde ve ikili aralıkla işlenerek icra edilen bir hançere uygulaması görülmektedir.

Nota 14. Yayla Yolları adlı eserde yer alan hançere motifi¹⁷.

13. Hançere Motifi: Nota 15’te inici ve ikili aralıkla icra edilen hançereden sonra ters tril kullanımı dikkat çekmektedir. Ayrıca yine sekvenslerden oluşan motifler de bulunmaktadır.

¹⁵ <https://youtu.be/IB4N-zlFh1g?si=wwEKbhIzNFwIfvox> 0.21 – 0.23 arası.

¹⁶ <https://youtu.be/IB4N-zlFh1g?si=wwEKbhIzNFwIfvox> 0.25 – 0.29 arası.

¹⁷ <https://youtu.be/hYbaw-VfIJU?si=R7b1zi8I0dpx9cLx> 0.16 – 0.21 arası.

SE Hİ LE DA YA N MAZ DA Ğ LA RI N

GÜ LÜ

Nota 15. Yayla Yolları adlı eserde yer alan 2. Haççere motifi¹⁸.

14. Haççere Motifi: Nota 16’da çıkıcı bir motiften sonra inici ve ikili aralıkta bir haççere motifi görülmektedir.

A MAN ÇI KA Bİ L SEM

Nota 16. Tek Zeybek adlı eserde yer alan haççere motifi¹⁹.

15. Haççere Motifi: Nota 17’de tril süslemesi ile yapılan orta sertlikte bir haççere kullanımı ortaya çıkmaktadır. Bu kısımdaki dikkat çekici özellik, sade bir motiften sonra gelen haççere kullanımıdır. Bu kısım, icrada sadece haççereden ziyade daha sade motiflere de yer verildiğini göstermektedir.

YE ME Sİ NE DO YA MA DI M

E FE M Gİ DE Lİ M VA Y VAY

Nota 17. Portakal Zeybeği adlı eserde yer alan haççere motifleri²⁰.

Genel olarak bakıldığında Silifke haççeresinin inici ikili aralıkla işlenerek seslendirildiği ve haççere tekniğinin yoğun olarak bu şekilde oluştuğu görülmektedir. Ayyıldız (2020: 1303), inici hareketteki motiflerin halk müziğindeki yeri hakkında şunları söylemiştir: “Halk müziği

¹⁸ <https://youtu.be/hYbaw-Vf1JU?si=R7b1zi8I0dpx9cLx> 0.21 – 0.28 arası.

¹⁹ <https://youtu.be/lbJagKeaeDA?si=8NbNqYhp9iUxJJE> 0.23 – 0.25 arası.

²⁰ <https://youtu.be/FWNQm8z9TOE?si=hlVFQ11-mS7SK6rT> 1.24 – 1.32 arası.

icralarında, eserin temposu uygunsa üst basamak kullanımı özellikle inici pasajlarda sıklıkla kullanılmaktadır. Perde düzeni üzerinde icra edilen perdelerin inici hareketle ardışık olarak duyurulmasında üst basamak sesleri bir alt perdeye gidilirken duyurulur. Öyle ki adeta yazısız bir kural oluşmuş gibi inici pasajlarda nota üzerinde bu basamak süslemeleri yazmasa bile icracıların üst basamak süslemeleri kullandıkları gözlenebilir”.

Bu ifadede yer alan icra şeklini en iyi gösterebilecek yörenin Silifke yöresi olduğu ifade edilebilir. Silifke yöresi ses icrasında; birbirini tekrarlayan sekvens yapıdaki motifler, tril, mordan süslemesi, ardışık notalar, inici ve çıkıcı seyir özelliği gibi temel yapıların “hançere (gırtlak, gırtlak nağmesi)” ile seslendirilmesi söz konusudur.

SONUÇ VE TARTIŞMALAR

Bu araştırma, Silifke yöresi türkülerinde yer alan hançere motiflerini Silifke Folklor Ekibi icraları üzerinden ortaya çıkarmayı amaçlamıştır.

Çalışmada, Silifke yöresi türkülerinde yer alan hançere motiflerinin ses icrasında yaygın olarak inici ikili aralıkla yapılmakta olduğu görülmüştür. Halk müziği literatüründe yer alan ve ses-çalgı icrası ekseninde sıklıkla rastlanılan ikili inici özellik (Ayyıldız, 2020: 1303), bu çalışmanın bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Araştırma bulgularında, Silifke türkülerinin ustalık gerektiren karmaşık unsurları taşıması (Haşhaş, İmrik ve Gündeşli, 2016: 3) ve bunlar içerisinde temelde hançere kullanımının yaygın oluşu; icraların nitelik olarak ileri icra özelliği taşıdığını göstermektedir.

Silifke türkülerinin kıvrak ve dinamik yapısının halk oyunlarının önemli özellikleri arasında ifade edildiği (Bali, 2017: 53; İnanıcı, 2017: 12) ve bu özelliğin ses icrasına yansımış olduğu tespit edilmiştir. Bulgularımızda ortaya çıkan bilgiler ışığında hançere kullanım özelliğinin seri, işlek ve kıvrak oluşu buna örnek olarak verilebilir.

Bu çalışmanın ana odağı Silifke yöresi ve türkülerinde yer alan hançere motifleridir. Silifke türkülerinin kendine has icra şekli barındırdıkları anlaşılmış ve halk oyunları ile birlikte seslendirildikleri tespit edilmiştir.

Yöresel oyunu olan ve oyunla seslendirilen Silifke türkülerinin ritmik yapılarının tempo değeri bakımından kıvrak olduğu görülmüştür. Eserlerde, usul yapısı olarak 2/4, 4/4 ve 9/8 gibi örneklerle rastlanmıştır. Müzikal olarak eserlerdeki ritmik yapıların kıvrak olmasının ses icrasına ve doğal olarak hançere kullanımına yansıdığı ortaya çıkmıştır. Hançere kavramının geleneksel ses

icracılığında icra edilen eserin süsleme ve nüans açısından zenginleşmesini sağladığı tespit edilmiştir. Ayrıca Silifke türkülerinin karakteristik bir yapısı olmasının en önemli göstergesi, ses icrasındaki hançere kullanımı şeklinde ifade edilebilmektedir.

Araştırmanın ana problemi, “Silifke yöresinde icra edilen usullü eserlerin hançere kullanımı nasıldır?” sorusu, müzikal unsurları ifade eden iki alt problem çerçevesinde değerlendirilmiştir.

- Araştırmanın ilk alt problemi “Silifke yöresinde icra edilen usullü ezgilerin hançere motifleri ne şekildedir?” olup, problem ile ilgili ortaya çıkan sonuçlar şu şekildedir: Silifke Folklor Ekibi albümünden belirlenen ve notaya alınan hançere motiflerinin tespiti sonucunda; motiflerin birden fazla eser içerisinde bulunabildiği ve bu yönüyle benzerlikler içerdiği sonucuna varılmıştır. Eserler içerisinde tespit edilen motiflerin, inici ikili ve sekvens özelliklerinin olduğu görülmüştür. İcralar içerisinde, ikili aralıklarla seyir olarak inici yapılar gösteren hançere motifleri tespit edilmiştir. Bunlar ayrıca sekvens yapıda da olabilmektedir. Tril süslemesi, ikili aralıkta basamak notalarının inici ve çıkıcı seyrinin “hançere (gırtlak, gırtlak nağmesi)” ile seslendirildiği ortaya çıkmıştır. Ek olarak, çıkıcı bir motiften sonra gelen inici ve ikili aralıkla yapılan hançere motiflerinin karakteristik olarak yörenin ses icrasında görüldüğü tespit edilmiştir. Ayrıca bu basamak süslemelerinden sonra asma karar ya da karar perdelerinde kalınması yaygın bir özellik olarak göze çarpmaktadır.
- Araştırmanın ikinci alt problemi “Silifke yöresinde icra edilen usullü ezgilerin hançere motiflerinin süsleme özellikleri nelerdir?” olup, bu problem ile ilgili ortaya çıkan sonuçlar şu şekildedir: Örnekleme yer alan eserlerin notaya alınması sonucunda, “tril, alt (ters) tril, mordan (üst-alt mordan), vibrato” süslemelerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu süslemelerin icraları müzikal unsur bakımından olumlu olarak çeşitlendirdiği görülmüştür. Hançereyle yapılan tril süslemesinin genellikle inici seyirde ve ikili aralıkta işlenerek icra edildiği ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmanın, ses icrası açısından detaylı bir incelemeye rastlanılmamış Silifke türkülerindeki hançere motiflerini kültürel bağlamda değerlendirerek alan yazına katkı sağlayabileceği düşünülmüştür.

ÖNERİLER

Silifke türkülerindeki hançere kullanımının Yüksek Lisans, Doktora veya Sanatta Yeterlik tezlerinde detaylı olarak araştırılması gerekmektedir. Daha önce yapılan araştırmalarda sözel ve

teorik konuların işlenmesi sonucunda, ses icrası odaklı çalışmaların eksik kaldığı görülmüştür. Bu sebeple; ağız, hançere, süsleme, nüans ve yorumlama gibi konuların ses icracılığına katkı sağlayacak kavramlar olduğunun farkına varılıp araştırılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Algı S. & Apaydın A. K. (2018). Trt Repertuarında Bulunan Silifke Yöresine Ait Halk Müziği Ezgilerinin Müzikal- Edebi Analizi ve Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* 6 (73), 121-146.
- Ağcalar, A. (2009). Silifke Halk Kültürü ve Araştırması. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Mersin.
- Aydın, İ. (2022). Geleneksel Anadolu Müzik Kültürlerinde Vokal İcranın Çalgı Pratikleriyle Duysal Etkileşimi: Ağız ve Hançere Tekniklerinin Oluşumunda Ezgisel Kodlar. (Yayımlanmamış doktora tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Ayyıldız, S. (2020). Üslup, Tavır Kavramları ve İcra Teknikleri Çerçevesinde Türk Halk Müziğinde Süslemeler. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*. 9(72), 1290-1334. <http://dx.doi.org/10.7816/idil-09-72-09>
- Ayyıldız, S. & Gündoğdu, S. (2021). Anadolu'nun Ezgi Hazinesinden Alıştırmalar 1.(1. Baskı). Ankara: Kitapol Yayınları.
- Bali, A. (2017). Halk Oyunları Üzerine Halkbilimsel Bir Araştırma: Mersin İli Silifke İlçesi Örneği. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi* (33), 78-91.
- Boratav, P. N. (1997). *100 Soruda Türk Folkloru*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Büyükyıldız, H. Z. (2015). *Türk Halk Müziği: Ulusal Türk Müziği*. İstanbul: Art Sanat Yayınevi.
- Camgöz, N. (2011). Taşkent'ten Derlenen Türküler ve T.R.T Repertuarında Bulunan Konya Türküleri ile Mukayese (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Can, S. (2017). Kadının Sosyalleşmesinde Geleneksel Oyunların Rolü (Silifke Yöresi Örneği). (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı, Gaziantep.
- Demir, Ö. & Bakar, N. (2016). Silifke Yörüklerinde Doğum, Evlenme ve Ölüm Gelenekleri Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (35), 111-133. <https://doi.org/10.21563/sutad.187113>
- Devellioğlu, F. (2013). *Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lügat* (30. Baskı). Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.

- Dimon, T. (2021). *Ses Anatomisi*, (Çev.: M. Şeker, N. Yücel, N. E. Günhan Şenol), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Dumlupınar, Y. (2022). *Türkü İcracılarının Nefes ve Artikülasyon Sorunlarına Deneysel Yaklaşım*. (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müzikoloji ve Müzik Teorisi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Emnalar, A. (1998). *Tüm Yönleri ile Türk Halk Müziği Nazariyatı*, İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Erol, O. (2012). *Silifke Halk Oyunlarında Yer Alan Türkülerin Konuları- Silifke Türkülerindeki Motifler ve Semboller*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Konya.
- Etili, C. (2001). *“Cumhuriyetten Günümüze Türkü Söylemede Kullanılan Yöntemler”*, Müzikte 2000 Sempozyumu, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Gereken, S. E. (2021). *Halk Müziğinin Aktarımında Kaynak Kişilerden Faydalanma: Musa Eroğlu ve Kaynaklık Ettiği Türküler Üzerine Bir Anlatı Araştırması*. Eurasian Journal of Music and Dance(18), 215-231. <https://doi.org/10.31722/ejmd.956647>
- Gündoğdu, S. (2024). *Harput Yöresindeki Uzun Hava Formundaki Eserlerin Makam, Form ve Ses İcrası Özellikleri Bakımından İncelenmesi* (Yayımlanmamış sanatta yeterlik tezi). Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Gündoğdu, S. (2025). *“Türk Halk Müziğinde Kaynak Kişi Kavramına Bir Bakış”*. 6TH International Istanbul Current Scientific Research Congress, İstanbul.
- Haşhaş, S., İmik, Ü. & Gündeşli, A. (2016). Evaluating Folk Songs of Silifke Region in terms of Their Tempo Characteristics. *Inonu University Journal of Arts and Design*, 6(14). 1-12. DOI: 10.16950/iüst.d.82578.
- İnanıcı, M. K. (2017). *Bağlama Eğitiminde Yöresel Tavırların Öğretimine Yönelik Bir Model Önerisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Malatya.
- Kaplan, D. (2022). *Sabite Tur Gülerman ve Nerkis Hanım Tarafından Okunmuş Olan Ortak Klasik Türk Müziği Eserlerinin Karşılaştırmalı İcra Analizi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anabilim Dalı, Konya.
- Karadayı, E. (2021). *Türk Halk Müziği Ses Eğitiminde Karşılaşılan Problemlerin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü Ses Eğitimi Ana Sanat Dalı, Ankara.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (35. basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kısa, N. (2020). *Bilimsel Araştırmalarda Kullanılan Veri Toplama Araçları. Bilimsel Araştırma Teknikleri ve Etik*. (Editör: Necati Cemaloğlu). Ankara: Pegem Yayınları
- Nasrattınoğlu, İ. Ü. (1987). Silifke’de Folklor. *İçel Kültürü Dergisi*, 1(1), 18-20.

- Titon, J. T. (1999). Müzik, Halk ve Geleneksellik. *Folklor/Edebiyat*, 17, 59-62.
- Töreyn, A. M. (2021). *Ses Eğitiminde Metot ve Uygulama*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Türkel Oter, S. (2013). *Türk Musikisi Ses Eğitimi*. Ankara: Sage Yayıncılık ve Matbaacılık.
- Uslu, E. & Doğrusöz N. (2021). Türkülerin Dinamik Yapısını Oluşturan Olguların Öğretiminde İzlenecek Bir Yaklaşım Önerisi: Orta Anadolu Ağzı Örneği. *idil*, 83. 1105–1137. doi: 10.7816/idil-10-83-10
- Yamaner, M. (2018). Eski Mezopotamya ve Anadolu’da Müzik. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı. Denizli.
- Yıldırım, A, & Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Web Kaynakları

- (Erişim adresi: https://youtu.be/Fs7YJnjA6uo?si=7rEB65omz_5Br4BS), (Erişim tarihi: 15.01.2025).
- (Erişim adresi: <https://youtu.be/2knLya6AuAs?si=fHX5ovLg69mWtXn8>), (Erişim tarihi: 15.01.2025).
- (Erişim adresi: <https://youtu.be/GOIAHR6wR3c?si=HWVaUOuEWCTy8scs>), (Erişim tarihi: 16.01.2025).
- (Erişim adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=URBXAh7Xouk>), (Erişim tarihi: 16.01.2025).
- (Erişim adresi: <https://youtu.be/PV4WYEEhpqw?si=tnOhll89xgBj27IV>), (Erişim tarihi: 19.01.2025).
- (Erişim adresi: <https://youtu.be/-qgg682ALnc?si=3AU-CGXEGQFXlnm3>), (Erişim tarihi: 21.01.2025).
- (Erişim adresi: <https://youtu.be/IB4N-zlFh1g?si=wwEKbhIzNFwIfvox>), (Erişim tarihi: 21.01.2025).
- (Erişim adresi: <https://youtu.be/hYbaw-VfIJU?si=R7b1zi8I0dXP9cLx>), (Erişim tarihi: 23.01.2025).
- (Erişim adresi: <https://youtu.be/lbJagKeaeDA?si=8NbNqYhpj9iUxJjE>), (Erişim tarihi: 24.01.2025).
- (Erişim adresi: <https://youtu.be/FWNQm8z9TQE?si=hlVFQ1I-mS7SK6rT>), (Erişim tarihi: 25.01.2025).

EXTENDED ABSTRACT

The Silifke region holds a valuable position in Anatolia due to its rich folkloric elements. The vocal and instrumental repertoire of this region, along with its folk-dance figures, embodies the regional and local characteristics of Turkish folk music. One of the most distinguishing features of folk music is its regional identity, which has resulted in each of Turkey's seven geographical regions developing its unique styles of singing and playing. Beyond these distinct styles, the presence of melodic patterns specific to different regions is also of great importance. The concept of a melodic pattern refers to a musical motif or an extended-phrase that stands out within a piece. Through these patterns, traditional music is dynamically transferred from the past to future generations. In this context, the Silifke region serves as a prime example.

Silifke is among the leading regions enriching folk music with its unique folk dances and songs. However, research on Silifke has not revealed any comprehensive studies specifically focused on vocal performance. This study was therefore undertaken to address this gap in the field. Examining the Silifke region is expected to serve as a model for similar future studies on glottal techniques in other regions. The central focus of this study is the concept of "glottal", which is one of the critical elements in traditional vocal performance. Among the most striking vocal characteristics of folk songs from Silifke is the prominent use of glottal. Since these songs are often performed in conjunction with dance, they exhibit a lively and rapid rhythmic structure, which in turn influences the glottal techniques used in vocal execution. A literature review was conducted to examine archival sources on the culture of Silifke and the Yörük Türkmen people. Given Silifke's deep historical background and its cultural ties to the Yörük Türkmen tradition, it presents a rich cultural diversity. Additionally, audio recordings were analyzed to identify glottal patterns. Specifically, the Turkish Folklore Music album, released by the Silifke Folklore Ensemble in 1994, was examined, and rhythmic melodies from this album were transcribed to identify glottal patterns in the selected works. The identified musical patterns were then evaluated in terms of their musical elements and incorporated into the study. The following folk songs from the album were selected and analyzed:

Silifke'nin Yoğurdu, Kerem, Anamur Yolları, Bitti mi, Çaya Vardım, Tımbıllı, Silifke Koşması, Yayla Yolları, Tek Zeybek, and Portakal Zeybeği.

The main research question of this study is: "How is "glottal" used in the performance of metered folk songs from the Silifke region?"

The sub-research questions are: "What are the characteristics of "glottal motifs" in the metered folk songs of Silifke?" and "What are the ornamentation features of glottal motifs in the metered folk songs of Silifke?"

This study was conducted using the descriptive research method. Descriptive research can take two forms: it can be quantitative, using numerical data, or qualitative, evaluating the characteristics of a group or individual (McMillan & Schumacher, 1984: 26). In this study, 10 metered folk songs from the Turkish Folklore Music album, performed by the Silifke Folklore Ensemble, were transcribed through listening analysis to extract and analyze glottal motifs. The notation process was conducted using the Sibelius music notation software. The primary criterion for selecting these songs was the presence of distinctive glottal motifs, which played a defining role in the study.

In traditional vocal performance, glottal techniques holds a crucial role and is associated with ornamentation and nuance techniques. Additionally, glottal techniques are considered a measure of vocal proficiency and skill. In traditional singing, the concept of glottal techniques are often categorized as soft, moderate, or harsh and is commonly understood as the use of glottal articulation within a performance. The transcription of glottal articulation onto musical notation was considered a valuable approach to revealing which patterns and musical elements constitute glottal techniques usage in this region. Glottal techniques, which enriches a musical piece through ornamentation and nuance, is a highly demanding vocal technique in certain regions. Among these, the Silifke region holds particular significance. The glottal characteristics in Silifke are rapid, fluid, and agile. Since the folk songs from this region are performed at fast tempos, the melodic phrases are executed in a highly agile manner using glottal techniques. The vocal style of the region gains deeper meaning through the richness of its glottal patterns. This complexity and richness also underscore the difficulty of performing Silifke folk songs. Because glottal techniques involves intricate throat movements and is technically demanding, Silifke folk songs require a high level of vocal skill. Therefore, investigating usage of glottal techniques in the vocal performance of Silifke folk songs emerges as a crucial subject of study.

The findings of the study reveal that glottal patterns predominantly consist of stepwise descending notes, often moving down by one or two adjacent scale degrees, forming similar motifs and phrases. Furthermore, it was determined that trills and stepwise ascending and descending notes in close intervals are executed using glottal techniques. Another significant result is that the identified motifs were not exclusive to a single song. Since the musical motifs observed in different songs

did not exhibit substantial variation, the ornamentation, motifs, and glottal characteristics within these performances followed a consistent stylistic pattern.